C/2025/655

10.2.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Ιανουαρίου 2025

για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Εσθονίας

(C/2025/655)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, και ιδίως το άρθρο 17,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(1) Στις 30 Απριλίου 2024 τέθηκε σε ισχύ ένα μεταρρυθμισμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία ([1]), μαζί με τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος ([2]) και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών ([3]), αποτελούν τα βασικά στοιχεία του μεταρρυθμισμένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Το πλαίσιο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και επικεντρώνεται περισσότερο στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και συνεκτική επιβολή των κανόνων.

(2) Τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια που υποβάλλουν τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή βρίσκονται στο επίκεντρο του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης. Τα εν λόγω σχέδια πρέπει να επιτυγχάνουν δύο στόχους: i) να διασφαλίζουν ότι, μεταξύ άλλων έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή παραμένει σε συνετά επίπεδα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα οδηγείται και διατηρείται κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ii) να διασφαλίζουν την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, κάθε σχέδιο πρέπει να παρουσιάζει μεσοπρόθεσμη δέσμευση για την πορεία των καθαρών δαπανών ([4]), με την οποία ουσιαστικά θεσπίζεται δημοσιονομικός περιορισμός για τη διάρκεια του σχεδίου που καλύπτει 4 ή 5 έτη (ανάλογα με την κανονική διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου στο εκάστοτε κράτος μέλος). Επιπλέον, το σχέδιο πρέπει να εξηγεί με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα διασφαλίσει την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις [συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), κατά περίπτωση], καθώς και με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα λάβει υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης. Η περίοδος δημοσιονομικής προσαρμογής καλύπτει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών, το οποίο μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη, αν το κράτος μέλος δεσμευτεί να υλοποιήσει ένα σύνολο σχετικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων το οποίο πληροί τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(3) Μετά την υποβολή του σχεδίου, η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον αυτό συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δηλαδή οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(4) Βάσει σύστασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο πρέπει να εκδώσει σύσταση με την οποία να καθορίζει την πορεία των καθαρών δαπανών του οικείου κράτους μέλους και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ-ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ

(5) Στις 11 Οκτωβρίου 2024 η Εσθονία υπέβαλε το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιό της στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή. Η υποβολή πραγματοποιήθηκε έπειτα από παράταση της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, όπως συμφωνήθηκε με την Επιτροπή λαμβανομένων υπόψη των λόγων που προέβαλε η Εσθονία.

Διαδικασία πριν από την υποβολή του σχεδίου

(6) Για να πλαισιωθεί ο διάλογος που οδηγεί στην υποβολή εθνικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων, στις 21 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή απέστειλε, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, την πορεία αναφοράς ([5]) στην Εσθονία. Η Επιτροπή δημοσίευσε την πορεία αναφοράς στις 11 Οκτωβρίου ([6]). Η πορεία αναφοράς βασίζεται σε ανάλυση επικινδυνότητας και διασφαλίζει ότι, έως το τέλος της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής και ελλείψει περαιτέρω δημοσιονομικών μέτρων πέραν της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή διατηρείται σε συνετά επίπεδα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώνεται κάτω από το 3 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής και διατηρείται κάτω από την εν λόγω τιμή αναφοράς σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ως μεσοπρόθεσμος ορίζοντας ορίζεται η δεκαετής περίοδος μετά το πέρας της περιόδου προσαρμογής. Σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η πορεία αναφοράς συνάδει επίσης με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους και τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος. Η πορεία αναφοράς της Εσθονίας ορίζει ότι, με βάση τις παραδοχές της Επιτροπής στις οποίες στηριζόταν η προηγούμενη καθοδήγηση που διαβιβάστηκε τον Ιούνιο του 2024 και την παραδοχή τετραετούς περιόδου προσαρμογής, οι καθαρές δαπάνες δεν θα πρέπει να αυξηθούν περισσότερο από τις τιμές που παρέχονται στον πίνακα 1. Οι τιμές αυτές αντιστοιχούν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 3,1 % κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2028).

Πίνακας 1: Πορεία αναφοράς που παρείχε η Επιτροπή στην Εσθονία στις 21 Ιουνίου 2024

	2025	2026	2027	2028	Μέσος όρος 2025-2028
Μέγιστη αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	3,3	3,3	2,9	2,9	3,1

Πηγή: Υπολογισμοί της Επιτροπής.

(7) Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Εσθονία και η Επιτροπή διεξήγαγαν τεχνικό διάλογο τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2024. Ο διάλογος επικεντρώθηκε στην πορεία των καθαρών δαπανών που προβλέπει η Εσθονία (συμπεριλαμβανομένης της διαθεσιμότητας δημοσιονομικών περιθωρίων) και στις υποκείμενες παραδοχές της (ιδίως διαφορετικό δημοσιονομικό σημείο εκκίνησης, προβλέψεις για το ΑΕΠ και αποπληθωριστής ΑΕΠ), καθώς και στην προβλεπόμενη υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και στις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης για δίκαιη πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, ενεργειακή ασφάλεια και ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων.

(8) Στο σχέδιο που υπέβαλε η Εσθονία δεν αναφέρεται διαδικασία διαβούλευσης με τους σχετικούς εθνικούς συμφεροντούχους (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων) πριν από την υποβολή του.

Άλλες συναφείς διαδικασίες

(9) Στις 15 Οκτωβρίου 2024 η Εσθονία υπέβαλε το οικείο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2025. Η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το εν λόγω σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος στις 26 Νοεμβρίου 2024 ([7]).

([5]) Η προηγούμενη καθοδήγηση που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη και στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή περιλαμβάνει πορείες με και χωρίς παράταση της περιόδου προσαρμογής (που καλύπτει 4 και 7 έτη, αντίστοιχα). Περιλαμβάνει επίσης τους βασικούς αρχικούς όρους και τις υποκείμενες παραδοχές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο μεσοπρόθεσμης πρόβλεψης του δημόσιου χρέους της Επιτροπής. Η πορεία αναφοράς υπολογίστηκε με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στο *Debt Sustainability Monitor* (Παρακολούθηση της βιωσιμότητας του χρέους) 2023 της Επιτροπής (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Βασίζεται στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής και στη μεσοπρόθεσμη παράτασή τους έως το 2033, ενώ η μακροπρόθεσμη αύξηση του ΑΕΠ και οι δαπάνες που συνδέονται με τη γήρανση του πληθυσμού συνάδουν με την κοινή *έκθεση της Επιτροπής και του Συμβουλίου για τη δημογραφική γήρανση του 2024* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#estonia.

([7]) Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Εσθονίας, της 26.11.2024 [C(2024) 9052 final].

(10) Στις 21 Οκτωβρίου 2024 το Συμβούλιο απηύθυνε στην Εσθονία σειρά ειδικών ανά χώρα συστάσεων (ΣΑΧ) στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ([8]).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

(11) Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή αξιολόγησε το σχέδιο ως εξής:

Πλαίσιο: μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση και προοπτικές

(12) Η οικονομική δραστηριότητα στην Εσθονία συρρικνώθηκε κατά 3,0 % το 2023, λόγω της αισθητής πτώσης των εξαγωγών και της μείωσης της ιδιωτικής κατανάλωσης. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί περαιτέρω κατά 1,0 % το 2024, λόγω της πτώσης της κατανάλωσης και των επενδύσεων, καθώς και λόγω των αναιμικών εξαγωγών. Το 2025 το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,1 %, καθώς η εξωτερική ζήτηση για τις εσθονικές εξαγωγές ανακάμπτει με αργούς ρυθμούς, μολονότι η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να παραμείνει μάλλον αναιμική. Το 2026 το πραγματικό ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί κατά 2,6 %, καθώς η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να ανακάμψει, ιδίως η ιδιωτική κατανάλωση και οι επενδύσεις. Κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων (δηλαδή 2024-2026), η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ στην Εσθονία αναμένεται να καταγράψει σταδιακή άνοδο από 0,1 % το 2024 σε 0,3 % το 2026, κυρίως λόγω της βελτίωσης του πραγματικού ΑΕΠ. Το ποσοστό ανεργίας βρισκόταν στο 6,4 % το 2023 και, σύμφωνα με τις προβολές της Επιτροπής, θα υποχωρήσει σε 7,5 % το 2024, σε 7,7 % το 2025 και σε 7,2 % το 2026. Ο πληθωρισμός (αποπληθωριστής ΑΕΠ) προβλέπεται να μειωθεί από 8,1 % το 2023 σε 5,1 % το 2024 και να διατηρηθεί στο 4,0 % το 2025, ενώ θα υποχωρήσει στο 3,3 % το 2026.

(13) Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις, το 2023 το δημοσιονομικό έλλειμμα της Εσθονίας ανήλθε σε 2,8 % του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το έλλειμμα αναμένεται να ανέλθει στο 3,0 % του ΑΕΠ το 2024 και να σταθεροποιηθεί στο 3,0 % του ΑΕΠ το 2025 και, με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει αλλαγή πολιτικής, να διατηρηθεί στο 3,0 % το 2026. Οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνουν το σχέδιο προϋπολογισμού της Εσθονίας για το 2025, το οποίο η κυβέρνηση υπέβαλε στο εθνικό κοινοβούλιο τον Σεπτέμβριο. Το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 20,2 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο δείκτης του χρέους αναμένεται να αυξηθεί στο 23,2 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2024. Προβλέπεται να αυξηθεί σε 24,2 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2025 και σε 25,5 % στο τέλος του 2026. Οι δημοσιονομικές προβλέψεις της Επιτροπής δεν λαμβάνουν υπόψη τις δεσμεύσεις πολιτικής στα μεσοπρόθεσμα σχέδια αυτές καθαυτές έως ότου να υποστηρίζονται από εύλογα και επαρκώς καθορισμένα απτά μέτρα πολιτικής.

Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες μακροοικονομικές παραδοχές στο σχέδιο

(14) Το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Εσθονίας καλύπτει την περίοδο 2025-2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε διάστημα τεσσάρων ετών.

(15) Το σχέδιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, με εξαίρεση τις πληροφορίες σχετικά με τη διαβούλευση με εγχώριους συμφεροντούχους πριν από την υποβολή του [η οποία απαιτείται από το άρθρο 13 στοιχείο ζ) σημείο vi) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263].

(16) Στο σχέδιο προβλέπεται δέσμευση στην πορεία των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στον πίνακα 2, η οποία αντιστοιχεί σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 4,7 % κατά τη διάρκεια των ετών 2025-2028. Η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στο σχέδιο κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2028) είναι υψηλότερη από την πορεία αναφοράς που διαβίβασε η Επιτροπή στις 21 Ιουνίου 2024. Η πορεία αύξησης των καθαρών δαπανών στο σχέδιο αξιοποιεί το γεγονός ότι η Εσθονία διαθέτει περιθώρια για χαμηλότερους ρυθμούς δημοσιονομικής εξυγίανσης, γεγονός που δεν αποτυπωνόταν στην προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής που διαβιβάστηκε στην Εσθονία στις 21 Ιουνίου 2024. Τα δημοσιονομικά περιθώρια πηγάζουν από το χαμηλό επίπεδο χρέους της Εσθονίας σε συνδυασμό με την αναμενόμενη μείωση του πρωτογενούς ελλείμματος εφόσον μείνει αμετάβλητη η πολιτική. Αυξάνεται ο μέγιστος ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών, ώστε να διασφαλιστεί ότι το δημόσιο χρέος παραμένει σε συνετά επίπεδα μεσοπρόθεσμα και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα διατηρείται κάτω από την τιμή αναφοράς μεσοπρόθεσμα, όπως φαίνεται στον πίνακα 3. Το σχέδιο υποθέτει αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ σε 1 % το 2025 (από 0,7 % το 2024) και μείωση σε 0,5 % το 2027 και το 2028. Επιπλέον, το σχέδιο προβλέπει ότι ο ρυθμός αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ θα ανέλθει σε 4,0 % το 2025 (από 3,7 % το 2024) και θα μειωθεί σταδιακά σε 2,8 % το 2028.

Πίνακας 2: Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες παραδοχές στο σχέδιο της Εσθονίας

	2024	2025	2026	2027	2028	Μέσος όρος της περιόδου ισχύος του σχεδίου 2025-2028
Αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	1,9	7,1	5,1	3,6	3,2	4,7

([8]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2024, σχετικά με την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης και τη διαρθρωτική πολιτική της Εσθονίας.

	2024	2025	2026	2027	2028	Μέσος όρος της περιόδου ισχύος του σχεδίου 2025-2028
Αύξηση των καθαρών δαπανών (σωρευτική, από το έτος βάσης 2023, %)	1,9	9,2	14,8	18,9	22,6	ά.α.
Αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ (%)	0,7	1,0	0,9	0,5	0,5	0,7
Πληθωρισμός (αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ) (%)	3,7	4,0	3,6	3,2	2,8	3,4

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Εσθονίας και υπολογισμοί της Επιτροπής.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο δημόσιο χρέος

(17) Εάν η πορεία των καθαρών δαπανών για την οποία έχει δεσμευτεί το σχέδιο και οι υποκείμενες παραδοχές υλοποιηθούν, το δημόσιο χρέος, σύμφωνα με το σχέδιο, θα αυξηθεί σταδιακά, από 23,7 % το 2024 σε 28,6 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2028), όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα. Μετά την προσαρμογή, μεσοπρόθεσμα (δηλαδή, έως το 2038), ο δείκτης του χρέους προβλέπεται να συνεχίσει να αυξάνεται σύμφωνα με το σχέδιο, παρότι με βραδύτερο ρυθμό, και να ανέλθει στο 32,6 % έως το 2038.

Πίνακας 3: Το δημόσιο χρέος και η εξέλιξη του ισοζυγίου στο σχέδιο της Εσθονίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	20,0	23,7	25,2	26,4	27,6	28,6	32,6
Ισοζύγιο της κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	- 2,4	- 2,7	- 3,0	- 2,7	- 2,3	- 2,1	- 1,5

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Εσθονίας

Συνεπώς, σύμφωνα με το σχέδιο, το δημόσιο χρέος θα παραμείνει μεσοπρόθεσμα πολύ κάτω από την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Αυτό είναι εύλογο με βάση τις παραδοχές του σχεδίου, δεδομένου ότι το χρέος προβλέπεται να διαμορφωθεί σε ποσοστό κάτω από το 60 % του ΑΕΠ έως το 2038, σύμφωνα με όλες τις αιτιοκρατικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων της ανάλυσης βιωσιμότητας του χρέους από την Επιτροπή. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το χρέος, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης

(18) Με βάση την πορεία των καθαρών δαπανών και τις παραδοχές του σχεδίου, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα ανέλθει σε 3 % του ΑΕΠ το 2025 και στη συνέχεια θα βελτιωθεί σταδιακά σε 2,1 % το 2028. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης δεν θα υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2028). Επιπλέον, κατά τη δεκαετία που έπεται της περιόδου προσαρμογής (δηλαδή έως το 2038), το δημόσιο έλλειμμα δεν θα υπερβαίνει το 3 % του ΑΕΠ. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το έλλειμμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος

(19) Αν πραγματωθούν οι παραδοχές και οι δεσμεύσεις του σχεδίου, το διαρθρωτικό έλλειμμα θα παραμείνει κάτω από το 1,5 % του ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προσαρμογής. Ως εκ τούτου, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, το κοινό περιθώριο ανθεκτικότητας που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1

του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 θα εξακολουθήσει να τηρείται και, επομένως, δεν απαιτείται η πρόσθετη βελτίωση του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους

(20) Σύμφωνα με το σχέδιο, το δημόσιο χρέος αναμένεται να παραμείνει κάτω από το 60 % του ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προσαρμογής. Επομένως, δεν εφαρμόζεται η συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους.

Μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου

(21) Το σχέδιο βασίζεται σε σειρά παραδοχών που διαφέρουν από τις παραδοχές της Επιτροπής που διαβιβάστηκαν στην Εσθονία στις 21 Ιουνίου. Ειδικότερα, το σχέδιο χρησιμοποιεί διαφορετικές παραδοχές για την αρχική δημοσιονομική θέση (μεταξύ άλλων, για το χρέος, την αύξηση των πρωτογενών δαπανών και το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο για το 2024), την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ και την αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ. Απαιτείται προσεκτική αξιολόγηση αυτών των διαφορών στις παραδοχές ώστε να εξασφαλιστεί ότι στηρίζονται σε τεκμηριωμένα και βασιζόμενα σε δεδομένα οικονομικά επιχειρήματα, ιδίως δεδομένου ότι η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών στο σχέδιο είναι υψηλότερη από ό,τι στην πορεία αναφοράς.

Οι διαφορές στις παραδοχές με τον σημαντικότερο αντίκτυπο στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών παρατίθενται κατωτέρω, μαζί με αξιολόγηση κάθε διαφοράς που εξετάζεται μεμονωμένα.

— Το σχέδιο προϋποθέτει ευνοϊκότερη αρχική δημοσιονομική θέση σε σχέση με την παραδοχή της Επιτροπής. Για το 2023 και το 2024, το σχέδιο αντικατοπτρίζει επικαιροποιημένα απολογιστικά στοιχεία και εθνικές προβλέψεις για το χρέος, την αύξηση των πρωτογενών δαπανών και το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο. Αυτό συμβάλλει σε υψηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου απ' ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής. Με βάση τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα κατά τον χρόνο της αξιολόγησης του σχεδίου από την Επιτροπή, η Επιτροπή θεωρεί ότι το σημείο εκκίνησης είναι ρεαλιστικό ενόψει των επικαιροποιημένων υπολογισμών για το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο και το κενό παραγωγής. Κατά συνέπεια, η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

— Το σχέδιο προϋποθέτει διαφορετική πορεία αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ από τις παραδοχές της Επιτροπής για την περίοδο 2021-2028. Αυτό συντελεί σε κάπως διαφορετική πορεία μέσης αύξησης των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου. Με βάση τις πιο πρόσφατες εθνικές προβλέψεις, σε σύγκριση με την παραδοχή της Επιτροπής, η ανάπτυξη αναμένεται να είναι ισχυρότερη το 2025, αλλά ασθενέστερη από το 2026 και μετά. Συνολικά, κατά μέσο όρο, η αύξηση του ΑΕΠ παραμένει παρόμοια με την παραδοχή της Επιτροπής και συνεπώς η παραδοχή αυτή στο σχέδιο θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

— Το σχέδιο προβλέπει υψηλότερη αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ κατά 0,8 % κατά μέσο όρο το 2024 και το 2025 σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής. Αυτό συμβάλλει σε πορεία υψηλότερης μέσης αύξησης των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής. Η υψηλότερη αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ βασίζεται σε πιο πρόσφατες εθνικές προβλέψεις και συνάδει με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

Συνολικά, όλες οι διαφορές στις παραδοχές, εφόσον εξεταστούν από κοινού και προστεθούν στα δημοσιονομικά περιθώρια, οδηγούν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών στο σχέδιο η οποία είναι υψηλότερη από την πορεία αναφοράς. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη την ανωτέρω αξιολόγηση των παραδοχών του σχεδίου σε μελλοντικές αξιολογήσεις της συμμόρφωσης με την πορεία των καθαρών δαπανών.

Δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου

(22) Σύμφωνα με την ενδεικτική δημοσιονομική στρατηγική που περιέχεται στο σχέδιο, οι δεσμεύσεις για τις καθαρές δαπάνες θα υλοποιηθούν μέσω συγκράτησης των δαπανών και αυξήσεων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Τα διάφορα μέτρα για τα έσοδα που απαριθμούνται στο σχέδιο περιλαμβάνουν αλλαγές στον νόμο περί φόρου εισοδήματος και αυξήσεις των συντελεστών ειδικού φόρου κατανάλωσης, τη θέσπιση φόρου μηχανοκίνητων οχημάτων, καθώς και την επιβολή πρόσθετης επιβάρυνσης για την ασφάλεια ορισμένου χρόνου (η οποία θα εισπραχθεί μέσω αύξησης του ΦΠΑ από τα μέσα του 2025 και μέσω αύξησης της φορολογίας όλων των εισοδημάτων των φυσικών προσώπων και των εταιρικών κερδών από το 2026). Ως προς το σκέλος των δαπανών, η Εσθονία προτίθεται να προβεί σε αναθεώρηση του προϋπολογισμού για την περίοδο 2023-2027, ώστε να καταστούν αποδοτικότερες η χρήση των κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού και η παροχή σχετικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων με βέλτιστο κόστος βάσει των στόχων του κράτους. Ταυτόχρονα, η Εσθονία προτίθεται επίσης να αυξήσει τις αμυντικές δαπάνες και τις αμυντικές επενδύσεις. Ο προσδιορισμός των μέτρων πολιτικής προς έγκριση πρέπει να επιβεβαιώνεται ή να προσαρμόζεται και να προσδιορίζεται ποσοτικά στους ετήσιους προϋπολογισμούς. Ταυτόχρονα, υπάρχουν κίνδυνοι για την εφαρμογή της ενδεικτικής δημοσιονομικής στρατηγικής του σχεδίου, οι οποίοι απορρέουν από το γεγονός ότι η δημοσιονομική προσαρμογή βασίζεται εν μέρει σε αυξήσεις των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Δεδομένου ότι η ανάπτυξη προβλέπεται να ανακάμψει με βραδύ ρυθμό, η είσπραξη φορολογικών εσόδων κινδυνεύει να είναι χαμηλότερη από την παραδοχή του σχεδίου. Επιπλέον, το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2025 προσδιορίζει τα μέτρα πολιτικής μέσω των οποίων θα επιτευχθεί η δέσμευση για καθαρές δαπάνες για το 2025.

Μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προθέσεις στο σχέδιο που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης

(23) Το σχέδιο περιγράφει τις προθέσεις πολιτικής σχετικά με την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Το σχέδιο περιλαμβάνει έντεκα μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, εκ των οποίων έξι λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από τον ΜΑΑ και τέσσερις από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής.

(24) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων για το κλίμα που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, το σχέδιο περιλαμβάνει διάφορες μεταρρυθμίσεις, παράλληλα με την εφαρμογή των μέτρων του εσθονικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Πρώτον, το σχέδιο περιλαμβάνει τη μεταρρύθμιση RE100 για την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, η οποία απαιτεί τη μετάβαση στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έως το 2030. Δεύτερον, το σχέδιο περιλαμβάνει την έγκριση του νόμου για την κλιματικά ανθεκτική οικονομία. Ο νόμος που πρόκειται να εγκριθεί θα θέσει τα θεμέλια για μια οικονομία ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή με τον καθορισμό στόχων για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, την ενθάρρυνση της υιοθέτησης καθαρών τεχνολογιών και τη μεγαλύτερη αξιοποίηση των πόρων. Αυτά τα δύο μέτρα αποσκοπούν στην εφαρμογή της ΣΑΧ του 2024 (και των ΣΑΧ προηγούμενων ετών από το 2023, το 2022 και το 2020), με την οποία η Εσθονία καλείται να αναλάβει δράση για τη μείωση του μεριδίου του πετρελαιούχου σχιστόλιθου στο ενεργειακό μείγμα και την αύξηση της παραγωγικότητας των πόρων μέσω της καινοτομίας βιολογικής βάσης.

(25) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, εκτός από την εφαρμογή των μέτρων του εσθονικού ΣΑΑ, το σχέδιο περιλαμβάνει διάφορες μεταρρυθμίσεις. Πρώτον, το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας και της διαθεσιμότητας ειδικής φροντίδας, με την αναδιοργάνωση των υπηρεσιών και των χώρων παροχής υπηρεσιών για τη διασφάλιση σύγχρονων συνθηκών διαβίωσης για τα άτομα με ψυχικές διαταραχές. Δεύτερον, το σύστημα αποκατάστασης θα αναδιοργανωθεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα άτομα που χρήζουν αποκατάστασης λαμβάνουν υπηρεσίες ανάλογα με τις ανάγκες τους, ότι οι υπηρεσίες είναι εύκολα προσβάσιμες και υποστηρίζονται, και ότι οι υπηρεσίες παρέχονται με ολοκληρωμένο τρόπο μέσω διεπιστημονικής συνεργασίας. Τρίτον, θα αναπτυχθούν και θα υλοποιηθούν διάφορες βελτιώσεις στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Τέταρτον, το σχέδιο περιλαμβάνει περαιτέρω μεταρρύθμιση της μακροχρόνιας φροντίδας. Η οργάνωση και η χρηματοδότηση της νοσηλευτικής υπηρεσίας σε εικοσιτετράωρη βάση θα μεταβιβαστούν στο Ταμείο Ασφάλισης Υγείας από το 2025. Πέμπτον, το σχέδιο περιλαμβάνει τη μεταρρύθμιση των επιδομάτων ανεργίας και της ασφάλισης ανεργίας, ενώ συζητείται η επέκταση της ασφαλιστικής κάλυψης ανεργίας σε νέες μορφές εργασίας. Αυτά τα πέντε μέτρα αποσκοπούν στην υλοποίηση της ΣΑΧ του 2024 (και έμμεσα των ΣΑΧ του 2023, του 2022 και του 2020), με την οποία η Εσθονία καλείται να αναλάβει δράση για την ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας, μεταξύ άλλων για την αντιμετώπιση της φτώχειας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, και με την επέκταση της κάλυψης των επιδομάτων ανεργίας, ιδίως για άτομα που απασχολούνται για μικρές χρονικές περιόδους και σε άτυπες μορφές εργασίας. Επίσης, σκοπός τους είναι να ανταποκριθούν στη ΣΑΧ του 2024 (και έμμεσα στις ΣΑΧ προηγούμενων ετών από το 2023, το 2022 και το 2020), με την οποία η Εσθονία καλείται να βελτιώσει την πρόσβαση και τη χρηματοδότηση της υγειονομικής περίθαλψης και της μακροχρόνιας φροντίδας. Το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης τη μεταρρύθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Το μέτρο αυτό αφορά τη ΣΑΧ του 2024 (και έμμεσα τμήμα της ΣΑΧ από το 2019), με την οποία η Εσθονία καλείται να βελτιώσει την προσφορά δεξιοτήτων μέσω της επανειδίκευσης και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων, καθώς και μέσω της καλύτερης προσέλκυσης και διατήρησης ταλέντων.

(26) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της ενεργειακής ασφάλειας, το σχέδιο περιλαμβάνει τη μεταρρύθμιση RE100 για την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, η οποία απαιτεί τη μετάβαση στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έως το 2030, παράλληλα με την εφαρμογή των μέτρων του εσθονικού ΣΑΑ. Αυτό το μέτρο αποσκοπεί στην εφαρμογή της ΣΑΧ του 2024 (και των ΣΑΧ προηγούμενων ετών από το 2023, το 2022 και το 2020), με την οποία η Εσθονία καλείται να αναλάβει δράση για τη μείωση του μεριδίου του πετρελαιούχου σχιστόλιθου στο ενεργειακό μείγμα και την αύξηση της παραγωγικότητας των πόρων μέσω της καινοτομίας βιολογικής βάσης.

(27) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα των αμυντικών ικανοτήτων, το σχέδιο περιλαμβάνει κατάλογο φορολογικών μεταρρυθμίσεων υπό τον γενικό όρο «πρόσθετη επιβάρυνση ασφαλείας». Ενώ τα φορολογικά έσοδα που εισπράττονται με νέους ή τροποποιημένους φόρους είναι εναλλάξιμα, η αιτιολόγηση που χρησιμοποιεί η κυβέρνηση υποδηλώνει ότι πρόκειται για μέτρο για την αύξηση των αμυντικών ικανοτήτων. Ωστόσο, πέραν της προαναφερθείσας «πρόσθετης επιβάρυνσης ασφαλείας», το σχέδιο δεν περιλαμβάνει ρητή εξέταση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που σχετίζονται με την άμυνα.

(28) Το σχέδιο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συνέπεια και, κατά περίπτωση, τη συμπληρωματικότητα με τα ταμεία της πολιτικής συνοχής και το ΣΑΑ της Εσθονίας. Το σχέδιο αναφέρει ότι η βελτίωση της ποιότητας και της προσβασιμότητας της ειδικής φροντίδας, η αναδιοργάνωση του συστήματος αποκατάστασης και η μεταρρύθμιση της μακροχρόνιας φροντίδας συμβάλλουν στον στόχο ΣΠ4 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης της πολιτικής συνοχής (Κοινωνική Εσθονία) και στη συνιστώσα 6 του ΜΑΑ (υγειονομική περίθαλψη και κοινωνική προστασία). Η μεταρρύθμιση του επιδόματος ανεργίας και της ασφάλισης ανεργίας, καθώς και η επέκταση της ασφαλιστικής κάλυψης ανεργίας σε νέες μορφές εργασίας, συμβάλλουν επίσης στη συνιστώσα 6 του ΜΑΑ (υγειονομική περίθαλψη και κοινωνική προστασία). Η μεταρρύθμιση RE100 για την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές συμβάλλει στις συνιστώσες 4 (ενέργεια και ενεργειακή απόδοση) και 8 (REPowerEU) του ΜΑΑ.

(29) Το σχέδιο παρέχει επισκόπηση των αναγκών της Εσθονίας για δημόσιες επενδύσεις που σχετίζονται με τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, το σχέδιο προσδιορίζει την ανάγκη για πρόσθετες επενδύσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή του νόμου για την κλιματικά ανθεκτική οικονομία. Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, το σχέδιο προσδιορίζει την ανάγκη για πρόσθετες επενδύσεις που σχετίζονται με την ενσωμάτωση του κοινωνικού τομέα και του τομέα της υγείας. Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα για την ενεργειακή ασφάλεια, το σχέδιο προσδιορίζει την ανάγκη για πρόσθετες επενδύσεις που είναι απαραίτητες για τον συγχρονισμό με το ευρωπαϊκό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και για την αύξηση του μεριδίου της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα των αμυντικών ικανοτήτων, το σχέδιο προσδιορίζει την ανάγκη για πρόσθετες επενδύσεις που σχετίζονται με την ενίσχυση των αμυντικών ικανοτήτων.

Συμπέρασμα της αξιολόγησης της Επιτροπής

(30) Συνολικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι το σχέδιο της Εσθονίας πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

(31) Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Εσθονίας και θεωρεί ότι η πλήρης εφαρμογή του θα συμβάλει στη διασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών και στη στήριξη της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους, καθώς και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

(32) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση του σχεδίου από την Επιτροπή. Ωστόσο, το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει την αξιολόγησή της για τα μελλοντικά σχέδια σε έγγραφο χωριστό από τις συστάσεις της Επιτροπής για συστάσεις του Συμβουλίου.

(33) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής για την πορεία των καθαρών δαπανών και τις κύριες μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, μεταξύ άλλων σε σχέση με την προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής, καθώς και τις επιπτώσεις της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου στο δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές παραδοχές, αν και διαφέρουν σε ορισμένες περιπτώσεις από τις παραδοχές της Επιτροπής, μεταξύ άλλων επειδή λαμβάνουν υπόψη επικαιροποιημένα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά δεδομένα, είναι συνολικά δεόντως αιτιολογημένες και στηρίζονται σε τεκμηριωμένα οικονομικά επιχειρήματα. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση τη γενική δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου και τους κινδύνους για τις προοπτικές, οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πραγμάτωση του μακροοικονομικού σεναρίου και των υποκείμενων παραδοχών, καθώς και την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου. Ειδικότερα, το Συμβούλιο εκφράζει επίσης ικανοποίηση για το γεγονός ότι ζητήθηκε η γνώμη των σχετικών συμφεροντούχων πριν από την υποβολή του σχεδίου, μολονότι αυτό δεν αναφέρθηκε στο σχέδιο. Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι ενδέχεται να ασκήσουν πίεση στις αμυντικές δαπάνες.

(34) Το Συμβούλιο αναμένει από την Εσθονία να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τη δημοσιονομική στρατηγική της ανάλογα με τις ανάγκες, για να εξασφαλίσει την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών της. Το Συμβούλιο αποφασίζει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις οικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις, περιλαμβανομένων εκείνων στις οποίες βασίζεται το σενάριο του σχεδίου.

(35) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι απαιτούνται περαιτέρω συζητήσεις για να εξευρεθεί πριν από τον επόμενο γύρο δημοσιονομικής εποπτείας κοινός τόπος όσον αφορά τις επιπτώσεις των σωρευτικών ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών για την ετήσια εποπτεία.

(36) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την περιγραφή της Επιτροπής σχετικά με τις μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές ανάγκες και προθέσεις που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και τονίζει ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η υλοποίηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Το Συμβούλιο, με βάση τις εκθέσεις που θα υποβάλλει η Επιτροπή, θα αξιολογεί τις εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και θα παρακολουθεί την υλοποίησή τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(37) Το Συμβούλιο προσβλέπει στις ετήσιες εκθέσεις προόδου της Εσθονίας που θα περιέχουν, ειδικότερα, πληροφορίες για την πρόοδο υλοποίησης της πορείας των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται από το Συμβούλιο, και την πρόοδο υλοποίησης ευρύτερων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(38) Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, το Συμβούλιο θα πρέπει να συστήσει στην Εσθονία την πορεία των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται στο σχέδιο,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Εσθονία:

1. Να διασφαλίσει ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών δεν υπερβαίνει τα μέγιστα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα Ι της παρούσας σύστασης.

Βρυξέλλες, 21 Ιανουαρίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. DOMAŃSKI

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών
(ετήσιοι και σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης, σε ονομαστικούς όρους)

Εσθονία

Έτη		2025	2026	2027	2028
Ρυθμοί αύξησης (%)	Ετήσιοι	7,1	5,1	3,6	3,2
	Σωρευτικοί (*)	9,2	14,8	18,9	22,6

(*) Οι σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης υπολογίζονται με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς. Οι σωρευτικοί ρυθμοί ανάπτυξης χρησιμοποιούνται στην ετήσια παρακολούθηση της εκ των υστέρων συμμόρφωσης στον λογαριασμό ελέγχου.